

**Kultūrpolitikas pamatnostādnes
2014.–2020. gadam
RADOŠĀ LATVIJA**

**LATVIJAS DIZAINA
STRATĒGIJA
2017–2020**

Rīga 2017

SATURS

1.	Preambula. Dizaina definējums. Vīzija. Mērķis	3. lpp.
2.	Dizains Eiropas Savienības politikas plānošanas dokumentos	4. lpp.
3.	Dizains Latvijas politikas plānošanas dokumentos	5. lpp.
4.	Dizaina ekosistēma Latvijā	7. lpp.
5.	Dizaina institūcijas	7. lpp.
6.	Dizaina jomas SVID analīze	9. lpp.
7.	Latvijas dizaina stratēģija. Uzdevumi un plānotie rezultātīvie rādītāji	14. lpp.
8.	Stratēģijas īstenošanas un novērtēšanas kārtība. Izmantotie saīsinājumi	26.–29. lpp.
9.	Pielikumi. Dizaina izglītība	29. lpp.

LATVIJAS DIZAINA STRATĒGIJA 2017–2020

PREAMBULA

DIZAINA DEFINĒJUMS

Dizaina jēdziens vēsturiski tika izmantots, apzīmējot konceptuālas ieceres materializāciju. Dizaina jēdziens angļu valodā (*design*) tiek lietots divējādi – plašākā nozīmē ar to apzīmē tikai konceptuālas ieceres izstrādi un realizāciju. Par pamatotāku tiek uzskatīta dizaina lietošana šaurākā nozīmē – konceptuālas ieceres izstrādi un īstenošanu saistīt ar noteiktu estētisku un semantisku vērtību. Šādu pieeju nosaka arī Latvijas lokālā tradīcija. Dizaina jēdziens Latvijas publiskajā telpā ienāca 20. gadsimta 60. gadu vidū, un to izmantoja līdztekus tādiem jēdzieniem kā rūpnieciskā māksla, mākslinieciskā konstruēšana un tehniskā estētika.

Dizains ir stratēģiskas attīstības process, pieeja un veids, kā identificēt problēmas un rast to risinājumu. Efektīva dizaina izmantošana attiecas gan uz rezultātu, gan uz procesu, akcentējot dizaina domāšanas nozīmi visos lēmumu pieņemšanas un vadības līmeņos.

Dizaina jēdziens pilnveidojas līdz ar dizaina nozares izaugsmi un šobrīd tiek attiecināts gan uz materiālu, gan nemateriālu vērtību radīšanu. Dizaina klātbūtne (izpratne un pielietošana) ir likumsakarīgi saistīta ar inovāciju un konkurētspējas veicināšanu gan tradicionālajās industrijās, to radītajos produktos un pakalpojumos, gan sociālajā sfērā, gan vides un informācijas kvalitātē un tās pieejamībā, gan teritoriālajā attīstībā.

Latvijas dizaina stratēģijas rīcības virzieni un uzdevumi saskan ar 2015. gadā notikušo laikmetīgā dizaina izstāžu cikla *Dizaina manifestācija*¹ galveno vēstījumu – rosināt jautājumu un diskusijas sabiedrībā par ikkatru – **indivīda, uzņēmēja, pašvaldības un valsts sektorā strādājošā darbinieka – tiesībām uz dizainu, tiesībām uz kvalitāti vārda visplašākajā nozīmē, tiesībām to lietot ikkatrā jomā – privātā vai publiskā, sadzīves vai formālā, jo ikvienam ir tiesības dzīvot labākā un sakārtotākā pasaulē neatkarīgi no vietas, laika, vecuma, dzimuma un citiem nošķirumiem.**

“Dizains paredz vairākas metodes, līdzekļus un tehnikas, ko var izmantot dažādos inovācijas procesa posmos, lai palielinātu jauno produktu un pakalpojumu vērtību. Uz lietotājiem orientēta dizaina domāšana, ja to attiecina uz pakalpojumiem, sistēmām un organizācijām, sekmē uzņēmējdarbības modeļu inovāciju, organizatorisko inovāciju un citus ar tehnoloģijām nesaistītus inovācijas veidus. Šī metodika var būt noderīga, risinot sarežģītas un sistēmiskas problēmas, piemēram, pārveidojot sabiedriskos pakalpojumus un piedaloties stratēģiskos lēmumu pieņemšanas procesos,” tā dizains

---

¹ Laikmetīgā dizaina izstāžu cikls *Dizaina manifestācija* ietvēra četras tematiski atšķirīgas izstādes: *Reputācija*, *Humanizācija*, *Informācija* un *Situācija*, un to īstenoja dizaina biroja H2E radītāji/vadošie dizaineri un Mākslas akadēmijas mācībspēki Holgers Elers un Ingūna Elere, dizaina domāšanas trenere un Latvijas Mākslas akadēmijas docētāja Barbara Ābele un uzņēmēja, Latvijas Modes palātas vadītāja un Banku augstskolas docētāja Dita Danosa. Ekspozīciju cikls *Dizaina manifestācija* notika 2015.gadā Latvijas prezidentūras Eiropas Savienībā laikā, un tā iniciators un finansētājs ir Latvijas Republikas Kultūras ministrija.

tiek definēts Eiropas Komisijas dokumentā *Rīcības plāns dizaina veicinātas inovācijas jomā īstenošana*².

Latvijas normatīvo dokumentu telpā dizains un dizaina robežas nav skaidri definētas (piemēram, dizains nav definēts Latvijas Dizainparaugu likumā³). Tādējādi par ietvaru iezīmējošiem var uzskatīt Latvijai attiecīgos Eiropas Savienības, UNESCO un/vai Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) politikas dokumentus. Tā OECD un ES dažādos politikas dokumentos dizains tiek uzlūkots inovāciju un rīcības politikas kontekstā. Savukārt dizaina industrijas ekonomiskā ietekme tiek analizēta, to uzskatot kā vienu no radošajām industrijām.

VĪZIJA

Līdz 2020. gadam Latvijā ir pilnībā izmantotas dizaina nozares daudzveidīgās iespējas un inovatīvais potenciāls, lietojot dizainu kā stratēģisku instrumentu tautsaimniecības izaugsmē, indivīdu un sabiedrības labbūtībai, kā arī kultūras identitātes un valsts tēla veidošanā.

MĒRĶIS

Dizains sekmē Latvijas ekonomikas izrāvienu, sabiedrības labklājību un vides ilgtspēju.

DIZAINS EIROPAS SAVIENĪBAS POLITIKAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTOS

Dizaina loma un uzdevumi ir definēti vairākos stratēģiskos Eiropas Savienības politikas dokumentos un paziņojumos, pozicionējot to galvenokārt kā virzītājspēku ekonomikā un saistot ar inovācijām, kā arī iedzīvotāju labklājību, vides ilgtspēju, publisko sektoru un citām jomām.

Eiropas Komisijas paziņojumā Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropas Ekonomikas un sociālo lieto komitejai un Reģionu komitejai **ziņojumā par Stratēģijas Eiropa 2020 pamatiniciatīvu *Inovācijas savienība***⁴ uzsvērts: “Labāk jāizmanto mūsu priekšrocības dizaina un jaunrades jomā. Jāaizstāv sociālā inovācija. Jāuzlabo izpratne par inovāciju publiskajā sektorā, jāapzina sekmīgās iniciatīvas, jāvairo to atpazīstamība un jāsalīdzina paveiktais.”⁵ EK ziņojumā **Spēcīgākai Eiropas rūpniecības izaugsmei un ekonomikas atveseļošanai *Atjaunināts paziņojums par rūpniecības politiku*** iezīmēta dizaina loma ar tehnoloģijām nesaistītu inovāciju kontekstā: “Vēl viens virzītājspēks augstvērtīgu produktu izstrādei,

² The Action Plan for Design-Driven Innovation (2013) /

https://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/policy/design_en;

Rīcības plāns dizaina veicinātas inovācijas jomā īstenošana tulkojums latviešu valodā

<http://www.google.lv/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0ahUKEwiE2rqs77QAhUGCywKHcSACmAQFggZMAA&url=http%3A%2F%2Fec.europa.eu%2FDocsRoom%2Fdocuments%2F13203%2Fattachments%2F1%2Ftranslations%2F1v%2Frenditions%2Fpdf&usq=AFQjCNHsDDk5V3uUkbu3CLe55RFjDX4BXQ&sig2=iZMilzauNIC-c5mOC1FzTQ&bvm=bv.139782543,d.bGg>

³ <http://likumi.lv/doc.php?id=96620>

⁴ *Europe 2020 Flagship Initiative Innovation Union, SEC (2010) 1161, COM(2010)546final.*

⁵ *Europe 2020 Flagship Initiative Innovation Union, SEC (2010) 1161, COM(2010)546final. 3. lpp.*

produktivitātes palielināšanai un uzlabotai resursu izmantošanas efektivitātei ir plašāks dizaina, kā arī citu ar tehnoloģijām nesaistītu inovāciju izmantošana.”

Dokumentā *Rīcības plāns dizaina veicinātas inovācijas jomā īstenošanā* Eiropas Dizaina vadības padome konkrēti definējusi sešas prioritārās rīcības jomas:

- “Eiropas dizaina atpazīstamība pasaules mērogā;
- dizaina pozicionēšana Eiropas inovācijas sistēmā;
- dizains inovatīviem un konkurētspējīgiem uzņēmumiem;
- dizains inovatīvam publiskajam sektoram;
- dizaina pētniecības pozicionēšana 21. gadsimtā;
- dizaina kompetences 21. gadsimtā.”⁶

Savukārt **Eiropas dizaina vadības padome** (*European Design Leadership Board*) ziņojumā *Design for Growth and Prosperity* ir izstrādājusi noteiktu priekšlikumu kopumu inovāciju attīstībai, nosakot šādus uzdevumus:

“Uzlabot uzņēmumu piekļuvi dizainam;
veicināt uz dizainu balstītas inovācijas ražošanas sistēmās;
veicināt dizaina kompetences;
palielināt dizaina nozīmi ES pētniecības un inovācijas sistēmā;
plašāk izmantot dizainu publiskajā sektorā;
diferencēt Eiropas dizainu pasaules mērogā.”⁷

DIZAINS LATVIJAS VALSTS POLITIKAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTOS

Vadošajos Latvijas ilgtermiņa politikas plānošanas dokumentos dizains kā stratēģisks rīks sasaistē ar tautsaimniecību, izglītību, sabiedrības labklājību, vides ilgtspēju un citām jomām tiek minēts maz, visbiežāk dizainu definējot radošo industriju kontekstā.

Dizaina jēdziens dažādos kontekstos pieminēts vairākos rīcības politikas dokumentos: *Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.–2020. gadam, Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam, Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam, Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam “Radošā Latvija”*.

Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2014.–2020. gadam dizains ir pozicionēts sasaistē ar radošajām industrijām – rīcības virziena *Augstāzīģa un eksportspējīga ražošana un starptautiski konkurētspējīgi pakalpojumi* noteiktajā 11. uzdevumā [134]

⁶ Eiropas Komisijas dokuments *Rīcības plāns dizaina veicinātas inovācijas jomā īstenošana* tulkojums latviešu valodā, 5. lpp.

<http://www.google.lv/url?sa=t&rcrt=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0ahUKEwiE2rqs77QAhUGCywKHcSACmAOQfgZMAA&url=http%3A%2F%2Fec.europa.eu%2FDocsRoom%2Fdocuments%2F13203%2Fattachments%2F1%2Ftranslations%2F1v%2Frenditions%2Fpdf&usq=AFQjCNHsDDk5V3uUkbu3CLe55RFjDX4BXQ&sig2=iZMiIzauNIC-c5mOC1FzTQ&bvm=bv.139782543.d.bGg>

⁷ Design for <http://www.beda.org/resources/other-publications/design-for-growth-and-prosperity.html>

*Atbalsts radošo industriju dizaina pasākumiem, kas nodrošina jaunu eksporta produktu izstrādi un ieviešanu ražošanā*⁸.

Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam 4. rīcības virzienā *Inovācijas kapacitātes paaugstināšana* definēti divi ar dizainu saistīti uzdevumi (11. un 12.): “Īstenot pasākumus radošo industriju un tradicionālo nozaru uzņēmumu sadarbības sekmēšanai” un “Izveidot kultūras un radošo industriju kompetences centru (radošo kvartālu) Miera ielā 58, Rīgā. Latvijas dizaina popularizēšana starptautiskā līmenī.”⁹

Dokumentā *Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam* dizains līdzās radošajām industrijām ir identificēts kā viens “no inovācijas veicinošiem instrumentiem tradicionālajās tautsaimniecības nozarēs”.¹⁰ Definējot uzdevumus jauno zinātnieku piesaistīšanai un viņu profesionālās karjeras attīstībai, dokumentā *Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam* tiek minēta nepieciešamība atbalstīt uz pētniecību balstītu trešo studiju ciklu mākslā un dizainā un tā sasaisti ar rūpniecisko inovāciju.¹¹

Salīdzinoši ar citu nozaru politikas dokumentiem lielāka uzmanība dizainam pievērsta **Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam “Radošā Latvija”**: “Mūsdienu ekonomikā veiksmīga inovāciju attīstība radošajās industrijās ir likumsakarīgi saistīta ar dizaina integrēšanu. Dizains ir ne tikai radošs process vai gala produkts, bet arī inovāciju ieviešanas instruments un domāšanas veids, ko stratēģiski izmanto, ietverot ekonomiskos, sociālos, kā arī ilgtspējīgas attīstības aspektus.”¹²

Dokumentā *Radošā Latvija* minēta sabiedrības un atbildīgo lēmumu pieņēmēju institūciju izpratnes par dizaina lomu un iespējām tautsaimniecībā veidošana, uzsverot, ka “valsts uzdevums ilgtermiņā ir atbalstīt dizaina daudzveidīgās izmantošanas iespējas, kā arī inovatīvo potenciālu tautsaimniecības izaugsmes, produktu un pakalpojumu ar augstu pievienoto vērtību izveides veicināšanā”.¹³ Dizainam un dizaina domāšanai būtiska loma ir ierādīta Latvijas kultūrizglītības skolu sistēmā un izglītības procesā: “Dizains un dizaina domāšanas metodes var labvēlīgi ietekmēt starpdisciplināru partnerību modeļa izveidi kultūrizglītībā, nodrošinot uz plašu darba tirgu un starpnozaru sadarbību orientētu izglītības procesu.”¹⁴

Dokumentā minētas arī dizaina iespējas rosināt pozitīvas pārmaiņas sociālajā jomā. Tajā tiek uzsvērts, ka “dizains cieši korelē ar iedzīvotāju dzīves kvalitāti un sociālo vienlīdzību”.¹⁵

---

⁸ Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.–2020. gadam, 23. lpp.

⁹ Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam, 92.–93. lpp.

¹⁰ Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam, 19. un 46. lpp.

¹¹ Turpat, 41. lpp.

¹² Radošā Latvija 2014–2020, 37. lpp.

¹³ Turpat, 37. lpp.

¹⁴ Turpat, 37. lpp.

¹⁵ Turpat, 37. lpp.

DIZAINA EKOSISTĒMA LATVIJĀ

Lai dizains sekmīgi attīstītos ilgtermiņā, nepieciešams priekšnoteikums – ieinteresēta un mērķtiecīga sadarbība starp visiem dizaina ekosistēmas dalībniekiem (jomām). Dizaina ekosistēma Latvijā:

- Uzņēmēji
- Dizaineri
- Valsts un pašvaldības
- Izglītība, zinātne, pētniecība
- Sabiedrība
- Informācija un mediji
- Starptautiskās auditorijas
- Atbalsts
- Dati ¹⁶

DIZAINA INSTITŪCIJAS

[Latvijas Dizaineru savienība](#) (LDS) ir profesionāla dizaina nozares organizācija, kura apvieno dažādu dizaina jomu pārstāvjus. LDS mērķis ir dizaina attīstības veicināšana, tā vērtību apzināšana un saglabāšana, Latvijas dizaineru sadarbības sekmēšana, to interešu un tiesību noteikšana un aizstāvēšana, sabiedrības izglītošana un informēšana par dizaina nozari. LDS organizē Latvijas Dizaineru savienības balvu dizainā.

[Latvijas Nacionālais mākslas muzejs/Dekoratīvās mākslas un dizaina muzejs](#) **Dekoratīvās mākslas un dizaina muzeja (DMDM)** pastāvīgā ekspozīcija iepazīstina ar Latvijas vadošo dekoratīvās mākslas un dizaina mākslinieku daiļradi, kā arī stāsta par dekoratīvajā mākslā un dizainā dominējošiem stiliem un virzieniem laika posmā no 19. gs. beigām līdz mūsdienām. DMDM savā darbībā par vienu no galvenajām izvirza misiju izglītot sabiedrību dizaina jautājumos, iepazīstināt ar Latvijas un ārvalstu labākajiem jomas pārstāvjiem, rosināt viedokļu apmaiņu starp speciālistiem un sabiedrību, tādējādi veicinot nozares turpmāku attīstību. DMDM ar Valsts Kultūrkapitāla fonda atbalstu izveidotais izglītības programmu cikls *Vārds dizainam* ietver *Dizaina domnīcas* pedagogiem, kā arī dažādas darbnīcas pieaugušajiem un nodarbības skolēniem.

[Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra](#)s mērķis ir sekmēt uzņēmējdarbības attīstību Latvijā, veicinot ārvalstu investīciju apjoma pieaugumu un palielinot Latvijas konkurētspēju pašmāju un starptautiskajos tirgos. Radošo industriju un dizaina uzņēmējiem ir pieejami LIAA finanšu instrumenti un dažādas atbalsta programmas (tostarp mācību iespējas – semināri, lekcijas, kā arī dalība kontaktbiržās, nacionālajos standos izstādēs, mesēs u. c.).

[Latvijas Mākslas akadēmijas Dizaina nodaļa](#)

Latvijas Mākslas akadēmija (LMA) ir augstākās izglītības un zinātniskās pētniecības

---

¹⁶ Ekosistēma ir veidota, analizējot Latvijas situāciju un balstoties uz SEE izstrādāto modeli *SEE Design Policy Monitor* (2015), *Design Innovation Ecosystems framework*.

centrs mākslā, dizainā un mākslas zinātnē. LMA Dizaina nodaļa piedāvā studijas četrās stratēģiski specializētās apakšnozarēs: *Funkcionālais dizains*, *Vides māksla*, *Metāla dizains* un *Modes māksla*.

LMA izveidojusi plašu sadarbības tīklu ar vadošajām mākslas un dizaina augstskolām Eiropā un pasaulē. Dizaina nodaļas studenti pastāvīgi piedalās un gūst panākumus tādos ievērojamos starptautiskos dizaina pasākumos kā Milānas mēbeļu meses jauno dizaineru izstāde *Salone Satellite*, Stokholmas mēbeļu meses jauno dizaineru izstāde *Greenhouse*. Kopš 2007. gada LMA Dizaina nodaļa katru gadu organizē Dizaina diplomandu dienas – jauno dizaineru diplomdarbu izstādi, lekcijas un darbnīcas.

Rīgas Tehniskās universitātes Dizaina tehnoloģiju institūts

Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) Dizaina tehnoloģiju institūts (DTI) ir Materiālzinātnes un lietišķās ķīmijas fakultātes struktūrvienība, kas veic zinātniskos pētījumus tekstila un apģērbu tehnoloģiju, kā arī koksnes tehnoloģiju nozarēs un ir augstākās izglītības centrs materiālu tehnoloģijā un dizainā. DTI bakalaura, maģistra un doktora studijās sagatavo produkta dizainerus tekstila, apģērbu un koklietu specializācijās, kā arī apģērbu un tekstila ražošanas inženierus. DTI veic kopīgus pētījumus ar Polimērmateriālu institūtu, Tehniskās fizikas institūtu un citām RTU struktūrvienībām, kā arī sadarbojas ar pētniecības organizācijām Latvijā (Koksnes ķīmijas institūtu, Cietvielu fizikas institūtu, Rīgas Stradiņa universitāti, Latgales Lauksaimniecības zinātnes centru u. c.) un pasaulē. Studentu radošie darbi katru gadu tiek rādīti izstādē *Dizaina kods* un *Dizaina sala*, kā arī modes skatē *Ķīpsalas pavasarī*.

Rīgas Tehniskās universitātes Dizaina fabrika

RTU *Dizaina fabrikas* mērķis ir veicināt studiju un zinātnisko pētījumu starpdisciplināritāti, nodrošināt ilgtspējīgu inovāciju attīstību, kā arī izveidot uzticamu saikni ar uzņēmējiem. *Dizaina fabrikā* ir iespējas studentiem, RTU darbiniekiem un zinātniekiem materializēt idejas, izmantojot 3D printēšanas tehnoloģijas, strādāt pie jaunu produktu izveides sadarbībā ar Latvijas uzņēmumiem u. c.

Radošo industriju platforma *Fold (Forum of Latvian Design)*, kuru finansē Kultūras ministrija, atspoguļo aktuālos procesus un jaunumus dizaina nozarē. Līdzās dažādām tematiskajām sadaļām *Fold* piedāvā arī plašu radošo industriju uzņēmumu katalogu, kurā var iegūt informāciju par dažādās dizaina disciplīnās praktizējošiem dizaineriem, uzņēmējiem un viņu darbiem.

Latvijas Modes palāta – nozares profesionāļu izveidota organizācija Latvijas modes industrijas izaugsmei, kas tika dibināta 2010. gada novembrī, paplašinot nodibinājuma *Latvijas Modes fonds* darbības sfēru. Latvijas Modes palātas mērķis ir attīstīt modes industriju Latvijā, organizējot modes skates (ievērojamākā no tām – *Modes manifestācija*), diskusijas, prezentācijas, kontaktbiržas Latvijā un ārzemēs.

Baltijas Modes federācija – regulāri organizē *Rīgas modes nedēļu/Riga Fashion Week*, kā arī citas ar Baltijas modes un modes dizaineru popularizēšanu saistītas aktivitātes.

Latvian Art Directors Club – biedrība, kura rūpējas par radošo nozaru meistarības un profesionālo standartu izaugsmi, izglīto, iedvesmo un iedrošina esošo un nākamo radošo talantu paaudzi, nodrošina pieredzes un informācijas apmaiņu starp nozares profesionāļiem un sabiedrību. *Latvian Art Directors Club* organizē radošās izcilības

festivālu *ADwards*, kur piešķir izcilības ordeņus gan labākajām reklāmas kampaņām, gan arī grafikas un produktu dizainam.

Valsts Kultūrkapitāla fonds ir būtisks valsts finansējuma avots dizaina procesu attīstībai nozarē. Saņemot atbalstu ar dizaina jomu saistītiem projektiem iespējams arī vairākās VKKF mērķprogrammās: *Dizaina un arhitektūras apakšnozares programma, Valstiski nozīmīgi kultūras pasākumi, kā arī Radošo braucienu atbalsta programma.*

Savulaik nozīmīgu ieguldījumu dizaina nozares procesu attīstībā Latvijā ir sniedzis **Dizaina informācijas centrs**, kura darbība šobrīd nav aktīva.

DIZAINA JOMAS SVID ANALĪZE

SVID analīze kritiski ataino Latvijas dizaina jomu un procesu stiprās un vājās puses, iezīmējot problemātiku, potenciālu un iespējamās attīstības virzienus, 2017. gadu sākot. Dizaina procesi nemitīgi attīstās, tāpēc arī SVID analīze nav sastingusi un nepretendē uz absolūtas un nemainīgas situācijas atainojumu. Dizaina nozares kartējums veidots, apzinot visas dizaina ekosistēmā iesaistītās puses.

Stiprās puses	Vājās puses
<p>Dizaina nozares pārvaldība +</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dažādas ar dizainu saistītas institūcijas/organizācijas sekmē dizaina nozares attīstību un spēj apvienot centienus gan nozares, gan valsts konkurētspējas labā. • Rīgā un Latvijas reģionos ir pietiekams dizaina jomā ieinteresēto institūciju pārklājums – kultūrizglītības iestādes, muzeji, amatniecības centri, biznesa inkubatori, uzņēmēju reģionālās apvienības, padomes u. c. • Ir atjaunota Latvijas Dizaina padome, kurā darbojas valsts pārvaldes institūciju, augstskolu, dizaina skolu, industrijas, sabiedrisko organizāciju pārstāvji. Tā ir pārstāvēta Latvijas Kultūras ministrijas Radošo industriju padomē un Nacionālajā kultūras padomē. • Latvijai ir vērā ņemams dizaina mantojums, kas tapis dažādos valsts attīstības periodos. 	<p>Dizaina nozares pārvaldība –</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veicinot iedzīvotāju labbūtību un valsts attīstību, likumdevēji, valdība un pašvaldības nezina, neapzinās un savā darbā neizmanto dizaina iespējas. • Trūkst vienotas valsts finansētas koordinējošas organizācijas (ar pilnvērtīgu datu bāzi un kapacitāti), kas veicinātu informācijas apriti, nozares attīstību un dizaina kā stratēģiska instrumenta izmantošanu dažādās jomās, tostarp ekonomikā. • Latvijas Dizaina padomei ir tikai konsultatīvs raksturs. Tās lēmumi nav saistoši citām ministrijām. • Dizaina intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzība ir vāji attīstīta.

<p>Sabiedrība +</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gan sabiedrības grupas un indivīdi, gan sabiedrība kopumā ir dizaina lietotāji – izdarot izvēli, iegādājoties un lietojot preces un pakalpojumus. • Neformālas aktivitātes ar vienojošu ideju <i>Ražots Latvijā</i> sekmēju sabiedrības interesi un lepnumu par mūsu valstī radītiem produktiem un dizainu. 	<p>Sabiedrība –</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lielā sabiedrības daļā valda spēcīgi stereotipi, ka dizains ir dārgs un nepieejams. Sabiedrība neapzinās savas tiesības uz dizainu, kā arī tai trūkst izpratnes par dizainu kā rīku, kas palīdz uzlabot dzīves kvalitāti.
<p>Izglītība +</p> <ul style="list-style-type: none"> • Latvijā ir izveidojies uz tradīcijām balstīts kultūrizglītības iestāžu tīkls, tostarp profesionālās izglītības kompetences centri, kas seko aktuālajām tendencēm un orientējas inovācijās. • Gan kultūras un mākslas, gan arī citu augstskolu studiju un tālākizglītības programmās ir iekļautas dizaina programmas un moduļi. • Latvijas muzeji un galerijas dažādām mērķauditorijām piedāvā dizaina izglītības programmas. 	<p>Izglītība –</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tautsaimniecībai svarīgu nozaru izglītības saturā nav iekļauta dizaina komponente. • Vairākās Latvijas augstskolās un vidējās profesionālās izglītības iestādēs dublējas dizaina studiju programmas un saturs. • Darba tirgus nav noformulējis skaidru pieprasījumu dizaina izglītībai, jo ne industriālās, ne sociālās attīstības politikā nav iekļauts dizaina jēdziens. Šajās nozarēs nav apzināta un skaidri formulēta vajadzība pēc dizaina. • Izglītības kvalitātes līmenis dažādās dizaina studiju/mācību programmās ir kraši atšķirīgs. • Nav pietiekami attīstīta dizaina zinātne, analīze un kritika.
<p>Mediji +</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valsts institūcijas iniciē un finansē radošo industriju, tostarp dizaina, atspoguļojumu medijos. • Atsevišķi mediji ataino dizaina aktualitātes – galvenokārt intervijas ar personībām vai informāciju par notikumiem. 	<p>Mediji –</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mediji nav pietiekami kompetenti dizaina nozarē, kā arī trūkst specializētu dizaina jomas mediju. Tas kavē regulāru, profesionālu un pēctecīgu dizaina jomas aktualitāšu un problēmjautājumu atspoguļojumu tautsaimniecības un sociālo jautājumu kontekstā.
<p>Uzņēmējdarbība +</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aizvien vairāk produktu un pakalpojumu sniedzēju/uzņēmumu apzinās un izmanto zīmolvēstības, 	<p>Uzņēmējdarbība –</p> <ul style="list-style-type: none"> • Daudzos uzņēmumos trūkst izpratnes par dizaina pievienoto vērtību produktu un pakalpojumu

<p>tirgzinību, reklāmas un iepakojuma dizaina sniegtās iespējas uzņēmumu konkurētspējas veicināšanā.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Daudzi dizaineri ir mikrouzņēmumu un mazo uzņēmumu dibinātāji un vadītāji. • IT nozarē veidojas jauni, starptautiski konkurētspējīgi zīmoli, kas apzinās dizaina nozīmi un to pielieto savos uzņēmumos. 	<p>tirgus vērtības paaugstināšanā.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izpratnes trūkuma dēļ stratēģiskais dizains netiek mērķtiecīgi lietots kā rīks uzņēmumu attīstībai. • Nestabila valsts nodokļu un investīciju politika nesekmē jaunu produktu/pakalpojumu attīstību.
<p>Valsts pārvalde +</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vērojami centieni sakārtot valsts zīmolvedību. • Valsts pārvaldē vērojami centieni informācijas apritē un pakalpojumu sniegšanā izmantot laikmetīgo tehnoloģiju iespējas. • Atsevišķi valsts sniegtie pakalpojumi ir kvalitatīvi dizainēti. • Atsevišķu informatīvu kampaņu izstrādē tiek izmantoti veiksmīgi reklāmas dizaina paņēmieni. 	<p>Valsts pārvalde –</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nav izveidots vienots vēstījums un vienota grafiskā identitāte, kas prezentētu valsts tēlu kopumā. • Gan informācijas aprites, gan elektronisko pakalpojumu tehnoloģiskajiem risinājumiem ir lietotāja ērtībām neatbilstošs dizains. • Valsts un pašvaldību plānošanas dokumentos un stratēģijās netiek pietiekami lietots dizaina jēdziens un dizaina kompetences. • Ministriju, valsts un pašvaldības institūciju darbinieki nav informēti par dizaina domāšanas efektivitāti ekonomisko, sociālo, izglītības un vides problēmu risināšanā. • Dizaina komponente tiek reti iekļauta publisko iepirkumu kritērijos.
<p>Dati +</p> <ul style="list-style-type: none"> • Darbojas atsevišķu institūciju informācijas avoti un datu bāzes, kas saistītas ar dizaina nozari – uzņēmumiem, izglītību, atbalsta instrumentiem, sasniegumiem un citām aktivitātēm. 	<p>Dati –</p> <ul style="list-style-type: none"> • Neeksistē vienota dizaina informācijas un pakalpojumu datu bāze. • Dizaina nozarē sistemātiski netiek apkopoti salīdzinošie dati, kā arī nav definēti “izmērāmi lielumi”, tāpēc nav iespējams veikt objektīvu analīzi citu ES valstu kontekstā.

<p>Atbalsts +</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atsevišķas programmas, fondi un platformas sniedz iespējas jauna dizaina izstrādei vai esošā uzlabošanai, uzņēmējdarbības uzsākšanai, kā arī atbalsta iniciatīvas un projektus, kas virza kopējo dizaina procesu attīstību valstī. 	<p>Atbalsts –</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trūkst ilgtspējīgas un elastīgas ekonomikas politikas valsts un ES finanšu līdzekļu apguvei un inovācijām, savukārt uzņēmējiem – brīvo līdzekļu, lai efektīvi izmantotu valsts atbalsta programmas. • Trūkst saprotami dizainētas un ērti lietojamas informācijas par valsts atbalsta instrumentiem.
<p>Reputācija +</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dažādas ar dizainu saistītas institūcijas, tostarp dizaina izglītības iestādes, ir pārstāvētas starptautiskās organizācijās. • Atsevišķi dizaineri un dizaina uzņēmumi ir sasnieguši ievērojamus rezultātus starptautiskos dizaina konkursos. • Dizaineri, dizaina uzņēmumi un augstskolas piedalās starptautiskās dizaina mesēs un izstādēs. • Izveidota nacionālas nozīmes Latvijas Dizaina gada balva, kā arī dažādu nozaru, profesionālo asociāciju/institūciju iniciētas balvas, kurās iekļauta dizaina komponente. 	<p>Reputācija –</p> <ul style="list-style-type: none"> • Netiek pietiekami izmantotas iespējas, ko sniedz dalība starptautiskās organizācijās un sasniegumi prestižos starptautiskos konkursos. • Dalībai starptautiskās dizaina mesēs trūkst valstiski ilgtspējīgas stratēģijas un koordinācijas starp uzņēmumiem un finansējošām institūcijām. • Dažādās nozaru un jomu balvas dizainā sadrumstalo situācijas kopainu.
<p style="text-align: center;">Iespējas</p>	<p style="text-align: center;">Draudi</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Izmantojot dizaina procesu un metodes ikvienas tautsaimniecības, vides vai sociālās problēmas risināšanā, Latvija var kļūt par līderi reģionālā un globālā kontekstā. • Valsts un pašvaldību pakalpojumos izmantojot dizaina domāšanu, iespējams identificēt un risināt problēmu, izprotot cēloņsakarības. Tas paaugstinātu Latvijas iedzīvotāju labklājību. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nerodoties pieprasījumam pēc kvalitatīva laikmetīga dizaina un tā integrēšanas tautsaimniecības nozarēs, notiek dizaina jomas un visas Latvijas tautsaimniecības nozaru stagnācija. Palielinās atpalicība no citām ekonomiski un sociāli attīstītām ES un pasaules valstīm. • Sadrumstalotība starp institūcijām un nozarēm saglabās tendenci

<ul style="list-style-type: none"> • Radot uz lietotāja vajadzībām vēršus dizaina produktus un pakalpojumus, kā arī ieviešot un pielietojot <i>Dizains visiem (Design for all)</i> principus, veidojas kvalitatīva dzīves telpa ikvienam sabiedrības loceklim. • Dizaina domāšana, ilgtspējīga valsts politika dabas resursu saglabāšanā, uzņēmumu un pašvaldību atbildīga rīcība, kā arī ikviena sabiedrības locekļa iesaistīšanās veido lietotājam draudzīgu vidi. Tas ļauj Latvijai pretendēt uz zaļās valsts statusu. • Radot pieprasījumu pēc kvalitatīva dizaina un izglītojot sabiedrību par dizaina pielietošanas iespējām visās tautsaimniecības nozarēs, veidojas konkurētspējīga ekonomika. • Latvijas dizains, kā arī Latvijas produkti un pakalpojumi, kuri veidoti, pielietojot dizainu, kļūst par veiksmīgu eksporta preci un valsts atpazīstamības zīmolu, kā arī reprezentē reģionālās atšķirības globālā kontekstā. 	<p>realizēt atsevišķus projektus, kas pilnvērtīgi neizmantos ES un citus finanšu instrumentus, kā arī valsts iekšējo potenciālu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nenovērtējot tautsaimniecības vajadzību un globālās ekonomikas tendenču mijiedarbību, nav iespējams noformulēt dizainera kvalifikācijai nepieciešamās zināšanas un prasmes. • Trūkstošo statistikas datu dēļ nav iespējama dizaina un citu nozaru mijiedarbība un sinerģija, kā arī citu nozaru turpmākai attīstībai nepieciešamās argumentācijas sagatavošana. • Neīstenojot valstiski vienotu Latvijas dizaina stratēģiju, neiekļaujot dizaina jēdzienu un kritērijus valsts, tostarp ministriju, un dažādu nozaru plānošanas dokumentos, attālinās izpratne par dizainu un tā pielietojumu valsts pārvaldē, uzņēmējdarbības vidē un sabiedrībā kopumā. • Mērķtiecīga Latvijas dizaina stratēģijas īstenošana un starpnozaru sadarbības veicināšana nav iespējama bez koordinējoša inovāciju centra, kam būtu valstiskas nozīmes statuss un atbilstošs finansiāls pamats.
---	---

Sadaļu **Dizaina izglītība** un izsmeļošāku informāciju par dizaina studiju programmām sk. pielikumā 29. lpp.

Latvijas dizaina stratēģija 2020

Ilgtermiņa vīzija

Latvijā ir pilnībā izmantotas dizaina nozares daudzveidīgās iespējas un inovatīvais potenciāls, lietojot dizainu kā stratēģisku instrumentu tautsaimniecības izaugsmē, indivīdu un sabiedrības labbūtībai, kā arī kultūras identitātes un valsts tēla veidošanā.

Mērķis

Dizains sekmē Latvijas ekonomikas izrāvienu, sabiedrības labklājību un vides ilgtspēju.

Veicamie uzdevumi		Rezultatīvie rādītāji	2017–2020 (plānotais)
1. virziens – Latvijas dizaina kvalitātes un atpazīstamības celšana			
1. Dizaina izglītības sistēmas pilnveide	1.1.1. Dizaina izglītības programmu kartēšana visu līmeņu studiju programmās un dizaina satura iekļaušana dažādās izglītības programmās.	1.1.1.1. 2018. gada septembrī sāk darboties Kultūras ministrijas un Izglītības un zinātnes ministrijas iniciētā un finansētā programma <i>Latvijas skolas soma</i> , kura vispārizglītojošajās skolās visās vecuma grupās skolēniem piedāvā informāciju un izglītojošas nodarbības dizaina jomā – radošās darbnīcas, nodarbības muzejā, dizaina uzņēmumu apmeklējumu u. c. 1.1.1.2. Izveidoti un darbojas profesionālās izglītības kompetenču centri (PIKC) kultūrizglītības jomā, kuros dažādos līmeņos tiek īstenota dizaina izglītība: 2015. gadā – PIKC Rīgas Dizaina un mākslas	1.1.1.1. Sākot ar 2018. gada septembri, darbojas programma <i>Latvijas Skolas soma</i> . Izglītojošas nodarbības skolēniem dizaina jomā: 2017. gadā – vismaz 10 2018. gadā – vismaz 15 2020. gadā – vismaz 20 2018. gadā Latvijā kopumā darbojas vismaz 7 PIKC, kuros tiek īstenotas vidējās profesionālās dizaina izglītības programmas.

		<p>vidusskola; PIKC Rīgas Mākslas un mediju tehnikums; 2016. gadā – PIKC Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola; PIKC Nacionālā mākslu vidusskola (J. Rozentāla mākslas vidusskola); 2018. gadā – PIKC Rēzeknes Dizaina un mākslas vidusskola; 2018. gadā – PIKC Valmieras mākslas vidusskola; 2018. gadā – Daugavpils Dizaina un mākslas vidusskola/<i>Saules skola</i>.</p> <p>1.1.1.3. Izstrādāti priekšlikumi dizaina zināšanu un dizaina komponentes integrēšanai mācību/studiju priekšmetos, atsevišķosursos un/vai praktikumos vispārējās vidējās izglītības un augstākās izglītības iestāžu mācību/studiju programmās (visos izglītības līmeņos).</p>	<p>1.1.1.3. Līdz 2019. gadam izstrādāt priekšlikumus dizaina satura kartēšanai un dizaina satura priekšmetu ieviešanas sistēmai vispārizglītojošo skolu mācību programmās (visās vecuma grupās).</p> <p>Līdz 2020. gadam izstrādāt priekšlikumus dizaina domāšanas metožu un dizaina pielietojuma integrācijai šādās augstākās izglītības programmās: <i>Vadība un administrēšana</i> (kods 342), <i>Ekonomika</i> (kods 310 03), <i>Komerczinības</i> (kods 34102) u.c.</p>
--	--	--	---

		<p>1.1.1.4. Atbalsts radošo partnerību programmas <i>RaPaPro</i> īstenošanai un <i>RaPaPro</i> metodikas integrēšanai gan kultūrizglītības vidusskolās, gan vispārizglītojošo skolu mācību saturā (radošās partnerības principu un dizaina domāšanas metodikas izmantošana).</p>	<p>1.1.1.4. 2017./2018. mācību gadā finansiāli atbalstīt piecu labāko radošo partnerību programmas <i>RaPaPro</i> projektu īstenošanu KM kultūrizglītības vidusskolās, integrējot radošo partnerību ideju, dizaina domāšanas metodikuskolu mācību saturā.</p>
	<p>1.1.2. Starptautiski konkurētspējīgas doktora studiju programmas dizainā attīstīšana, tostarp starptautiski citētu akadēmisko pētījumu dizainā īstenošana.</p>	<p>1.1.2. Latvijā tiek īstenota starptautiski konkurētspējīga akreditēta doktora studiju programma dizainā.</p>	<p>1.1.2. Līdz 2018. gadam ar LMA, KM un citu partneru atbalstu panākt, lai tiktu pieņemti grozījumi normatīvajos aktos, kuri atļautu dizainā un mākslā iegūt doktora grādu arī par māksliniecisko (dizaina) praksi, kas balstīta uz pētniecību.</p> <p>Līdz 2019. gadam izstrādāta un ieviesta sistēma, kas veicina akadēmisko pētniecību dizaina problemātikā, kā arī sagatavotas vismaz 10 akadēmiskas publikācijas starptautiski citētos izdevumos.</p> <p>Līdz 2020. gadam izstrādāti vismaz pieci promocijas darbi par dizaina problemātiku.</p>

	<p>1.1.3. Starptautiski konkurētspējīgu dizaina izglītības programmu nodrošināšana visos studiju ciklos.</p>	<p>1.1.3.1. Tiek īstenota dizaina izglītības studiju programmu kartēšana visos līmeņos, izstrādājot starptautiskas konkurētspējas novērtējuma kritērijus.</p> <p>1.1.3.2. Izstrādāta un pilotprojekta fāzē īstenota dizaina izglītības programmu pilnveides sistēma, kuras mērķis ir veicināt starptautisku konkurētspēju.</p>	<p>1.1.3.1. 2018. gadā izstrādāti priekšlikumi dizaina studiju programmu kartēšanai visos izglītības līmeņos, tostarp arī starptautiska novērtējuma kritēriji un rekomendācijas to sasniegšanai. Līdz 2020. gadam izstrādāti priekšlikumi dizaina izglītības studiju programmu pilnveidošanai un īstenots pilotprojekts, programmu saturā integrējot kursus un praktikumus, kas veicina studiju satura kvalitāti un starptautisku konkurētspēju. 2020. gadā gūti pirmie secinājumi par Latvijas dizaina izglītības programmu kvalitāti un atbilstību starptautiskas konkurētspējas kritērijiem.</p>
<p>1.2. Latvijas dizaina kvalitātes paaugstināšana</p>	<p>1.2.1. Latvijas dizaina kvalitātes atbilstības sistēmas izveidošana un ieviešana.</p>	<p>1.2.1.1. Dizaina konceptu/inovāciju pārnese ekonomikā, produktam/pakalpojumam pievienojot vērtību.</p> <p>1.2.1.2. Dizaina konceptu/inovāciju integrēšana publiskā sektora pakalpojumos un procesos, nodrošinot augstāku pakalpojuma/procesa sniegumu (servisa līmeni, pieejamību u. c.).</p>	<p>1.2.1.1. un 1.2.1.2. Rādītāji tiks precizēti atbilstoši iespējai tos apkopot.</p>

	<p>1.2.2. Nacionālas nozīmes apbalvojuma – Latvijas Dizaina gada balvas pilnveide un attīstība ilgtermiņā.</p>	<p>1.2.2.2. Latvijas Dizaina gada balvas (LDGB) konkursā pieteikto darbu skaita pieaugums un LDGB izstādes apmeklētāju auditorijas palielināšanās.</p>	<p>1.2.2.2. Plānotais – 2017. gada izstādei pieteiktie konkursa darbi – vismaz 100. Rādītāji 2017. gada februārī – LDGB pieteiktie darbi – 147. 2017. gada LDGB izstādes apmeklētāju skaits – gandrīz 3000 (2017. gada marts–aprīlis). 2018. gada izstādei pieteiktie darbi – vismaz 150. 2020. gada izstādei pieteiktie darbi – vismaz 200.</p>
	<p>1.2.3. Atbalsts kvalitatīvām Latvijas dizaina ekspozīcijām.</p>	<p>1.2.3.1. LNMM/DMDM īstenotās izstādes, kurās tiek reprezentēts gan Latvijas, gan citu valstu dizains (īstenoti sadarbības projekti).</p> <p>1.2.3.2. Tiek īstenotas Latvijas dizaina izstādes lokāli un starptautiski, lai popularizētu mūsu valsts dizaina sasniegumus un potenciālu (tostarp Latvijas Dizaina gada balvas izstāde, LMA Dizaina nodaļas organizētā Dizaina diplomandu dienu izstāde un modes skate; LDS organizētā izstāde <i>Dizaina sala</i>, dizaina un mākslas vidusskolu absolventu izstādes u. c.)</p> <p>1.2.3.3. Atbalsts Latvijas dizaina pārstāvniecībai vadošajos starptautiskos dizaina pasākumos – forumos, izstādēs, biennālēs u. c.</p>	<p>1.2.3.1. 2017. gadā – vismaz 6 izstādes DMDM. 2018. gadā – vismaz 4 izstādes DMDM. 2020. gadā – dati tiks aktualizēti atbilstoši LNMM/DMDM izstāžu plānam.</p> <p>1.2.3.2. 2017. gadā– vismaz 6 izstādes. 2018. gadā – vismaz 10 izstādes. 2020. gadā – vismaz 15 izstādes.</p> <p>1.2.3.3. 2018. gadā – Latvijas dalība Londonas dizaina biennālē.</p>

1.3. Latvijas dizaina zīmola attīstība	1.3.1. Atbalsts vienotas Latvijas dizaina identitātes izstrādei un mārketinga komunikācijas platformas attīstībai lokālai un starptautiskai pārstāvniecībai.	1.3.1.1. Vienotas Latvijas dizaina platformas izveide un attīstība (labvēlīgas ekosistēmas veicināšana): <ul style="list-style-type: none"> ▪ Latvijas dizaina identitātes un logotipa (kā laba dizaina atpazīstamības zīmes) izstrāde un lietošana. ▪ Latvijas dizaina produktu un pakalpojumu popularizēšanas mārketinga kampaņas izstrāde un īstenošana. ▪ Latvijas dizaina popularizēšanas pasākumu iniciēšana un īstenošana sadarbībā ar Latvijas Republikas vēstniecībām ārvalstīs, LIAA pārstāvniecībām un citām starptautiskām organizācijām. 	1.3.1. 2017. gada aprīlī izstrādāts informatīvs materiāls par Latvijas dizaina nozari <i>Latvijas dizains 2020</i> , kurā ietverti galvenie Latvijas dizaina stratēģijas uzdevumi. Līdz 2018. gadam izveidota Latvijas dizaina informācijas un sadarbības platforma.
	1.3.2. Latvijas dizaina produktu un pakalpojumu reprezentācija un lietošana valsts un pašvaldības institūcijās, Latvijas Republikas vēstniecībās un citās pārstāvniecībās ārvalstīs.	1.3.2.1. Vadlīniju izstrāde Latvijas dizaina reprezentācijai Latvijas Republikas vēstniecībās un citās pārstāvniecībās ārvalstīs. 1.3.2.2. Latvijas suvenīru piedāvājuma izstrāde, sagaidot Latvijas valsts simtgadi, kas reprezentē kvalitatīvu Latvijas dizainu.	* Rezultatīvie rādītāji tiks precizēti atbilstoši iespējai tos apkopot.
	1.3.3. Pastāvīga Latvijas dizaina pārstāvniecība prestižos starptautiskos dizaina pasākumos un konkursos.	1.3.3.1. Vienotas koncepcijas izstrāde un atbalsts Latvijas dizaina pārstāvniecībai vadošajos starptautiskajos dizaina pasākumos: forumos, konferencēs, izstādēs, komerciālās mesēs, biennālēs u. c. 1.3.3.2. Pastāvīgas Latvijas dizaina pārstāvniecības nodrošināšana vadošajos starptautiskajos dizaina pasākumos.	2017. gadā Latvijas Dizaina padomē izstrādāta koncepcija Latvijas pārstāvniecībai vadošajos starptautiskajos dizaina pasākumos: mesēs, izstādēs u. c.

		1.3.3.3. Regulārs valsts atbalsta mehānisms Latvijas dizaineru un dizaina uzņēmumu dalībai prestižākajos starptautiskajos dizaina konkursos, tostarp <i>Red Dot Award, ADesign Award, IF Design Award, SEGD Global Design Award, Design Management Europe Design Award</i> .	1.3.3.3. 2017. gadā – vismaz 5 starptautiskas balvas dizainā. 2018. gadā – vismaz 5 starptautiskas balvas dizainā. 2019. gadā – vismaz 7 starptautiskas balvas dizainā. 2020. gadā – vismaz 10 starptautiskas balvas dizainā.
2. virziens – Latvijas dizaina integrēšana uzņēmējdarbībā			
2.1. Atbalsts dizaina aktivitātēm uzņēmējdarbībā	2.1.1. Uzņēmumu inovācijas kapacitātes stiprināšana un atbalsts jaunu, inovatīvu uzņēmumu veidošanai un esošo pilnveidošanai radošo industriju jomā.	2.1.1.1. Radošo industriju biznesa un reģionālo biznesa inkubatoru darbība vērsta uz inovācijas kapacitātes, tostarp dizaina vērtības, stiprināšanu. 2.1.1.2. Atbalsts inovācijas kapacitātes stiprināšanai esošiem radošo industriju uzņēmumiem, tostarp uzņēmēju kompetenču attīstībai un finanšu instrumentu pieejamībai.	* Rādītāji tiks precizēti atbilstoši Radošo industriju biznesa inkubatora stratēģijai un darbībai.
	2.1.2. Atbalsts dizaina pielietošanas stimulēšanai dažādu nozaru produktos ekonomiskās vērtības palielināšanai un konkurētspējas stiprināšanai.	2.1.2.1. Atbalsts dizaina pielietošanas stimulēšanai ekonomiskās vērtības palielināšanai Ekonomikas ministrijas (EM) administrētajās un citu organizāciju īstenotajās uzņēmējdarbības atbalsta programmās.	2.1.2.1. Atbalstīto uzņēmumu skaits EM administrētajās atbalsta programmās: 2017. gadā – 20 uzņēmumi; 2018. gadā – 30 uzņēmumi; 2020. gadā – 50 uzņēmumi.
	2.1.3. Atbalsts uzņēmējiem atbilstošas kvalifikācijas darbaspēka nodrošināšanai,	2.1.3.1. LIAA īstenotās darbības programmas <i>Izaugsme un nodarbinātība</i> 1.2.2. specifiskā atbalsta mērķa <i>Veicināt inovāciju ieviešanu komersantos</i> 1.2.2.2.	2.1.3.1. 2018.– 2022. gadā <i>Inovāciju motivācijas programmas</i>

	darba ražīguma pieaugumam un jaunu vai uzlabotu produktu, kā arī tehnoloģiju izstrādei un ieviešanai ražošanā.	pasākuma <i>Inovāciju motivācijas programma</i> ietvaros plānotais menedžmenta inovāciju apmācību kurss Latvijas komersantiem. <i>*Informāciju par citām LIAA atbalsta programmām un rezultātīvajiem rādītājiem sk. 28. lpp.</i>	laikā plānots ik gadu apmācīt 20 komersantus, kopā sasniedzamie rezultātīvie rādītāji atbilstoši MK noteikumiem – 100 nefinansiālu atbalstu (apmācības) saņēmuši komersanti.
2.2. Dizaineru, uzņēmēju un pētnieku sadarbības platformas izveide	2.2.1. Atbalsts starpdisciplināras sadarbības platformas izveidei un darbībai, kas veicinātu radošo industriju un dizaina jomas uzņēmumu, mācībspēku, pētnieku sadarbību kopēju projektu īstenošanā.	2.2.1.1. Prototipēšanas laboratorijas <i>Riga Makerspace</i> izveide un darbības nodrošināšana LMA un Rīgas Dizaina un mākslas vidusskolas (RDMV) vajadzībām Rīgā, A. Briāna ielā 13. 2.2.1.2. Atbalsts starptautiskas sadarbības starpdisciplināru projektu īstenošanai.	2.2.1.1. Līdz 2019. gadam izveidotas un darbojas LMA un RDMV prototipēšanas laboratorijas <i>Riga Makerspace</i> . 2019. gadā plānotā apmeklētāju plūsma prototipēšanas darbnīcās <i>Riga Makerspace</i> : organizēto pasākumu, lekciju, radošo darbnīcu apmeklētāju skaits – 3000 apmeklētāju gadā; ikdienas apmeklējums – 150–200 apmeklētāju dienā; tiks ieviestas sešas PIKC RDMV un LMA izglītības programmu prototipu izgatavošanas darbnīcas.
	2.2.2. Savstarpēji nesaistītu nozaru uzņēmumu pētniecības, izglītības un citu institūciju sadarbības veicināšana sekmējot konkurētspējas palielināšanos.	2.2.2.1. RTU <i>Dizaina fabrikas</i> starpdisciplīnu projektu īstenošana produktu dizaina un attīstības jomā, iesaistot uzņēmumus, RTU studentus, mācībspēkus un pētniekus. (*Skatīt arī punktu 2.2.3.2.) 2. 2.2.2. Starptautiskas darbības veicināšana un atbalsts dizaina vērtības izpētes un pārneses projektiem.	2.2.1.2. RTU <i>Dizaina fabrika</i> : 2017. gadā – vismaz 3 projekti. 2018. gadā – vismaz 5 projekti. 2020.g. – vismaz 8 projekti.
	2.2.3. Sistēmas izveide industrijas uzņēmēju zināšanu integrēšanai izglītības	2.2.3.1. Situācijas kartēšana un sistēmas izstrāde dizaina industrijas uzņēmumu zināšanu integrēšanai augstākās izglītības programmās, tostarp studiju kursos/praktikumos	

	programmās, lai studējošiem nodrošinātu aktuālās zināšanas un praktiskās iemaņas par pilnu industriālo ciklu.	<p>u. c.</p> <p>2.2.3.2. Prototipēšanas laboratorijas <i>Riga Makerspace</i> izveide un darbības nodrošināšana LMA un RDMV vajadzībām Rīgā, A. Briāna ielā 13 (sk. 2.2.1. punktu).</p> <p>2.2.3.3. RTU <i>Dizaina fabrikas</i> projekta <i>IdeaLAB</i> īstenošana, kas nodrošina pirmsinkubācijas procesu un apmācības komandām ar jaunuzņēmumu vai jaunu produktu izveides potenciālu. Industrijas uzņēmēju un pārstāvju iesaiste gan apmācību, darbnīcu nodrošināšanā, gan mentoru atbalsta sniegšanā komandām. (Programma pieejama kā brīvās izvēles priekšmets RTU. Sk. arī 2.2.2. punktu.)</p>	<p>2.2.3.2. Sasniedzamos rezultātus sk. 2.2.1.1. punktā.</p> <p>2.2.3.3. RTU <i>Dizaina fabrika</i>: 2017. gadā – vismaz 35 komandas/idejas. 2018. gadā – vismaz 35 komandas/idejas. 2020. gadā – vismaz 35 komandas/idejas.</p>
2.3. Latvijas dizaina produktu pieprasījuma palielinājums	2.3.1. Izpratnes veidošana par dizaina pievienoto vērtību produkta konkurētspējas palielināšanā dažādām auditorijām un atbalsts darbinieku tālākizglītībai.	<p>2.3.1.1. Izveidota apmācību sistēma un tiek īstenota tālākizglītība (lekcijas, semināri, praktiskumi u. c.), kuru mērķis ir veidot izpratni par dizaina pievienoto vērtību produkta konkurētspējas palielināšanā dažādām auditorijām: uzņēmējiem, valsts un pašvaldību institūciju darbiniekiem, mācībspēkiem, izglītības darbiniekiem, mediju pārstāvjiem u. c.</p> <p>2.3.1.2. Ir izstrādāti un iniciēti priekšlikumi mācībspēku tālākizglītībai dizaina satura priekšmetu/kursu vai praktiskumu integrēšanai vispārējās vidējās un augstākās izglītības iestāžu mācību/studiju programmās (visos izglītības līmeņos).</p>	Sk. rezultātīvos rādītājus 2.1.3.1. punktā.

	<p>2.3.2. Latvijas uzņēmumu produktu ar dizaina pievienoto vērtību noieta sekmēšana ārvalstu tirgos eksporta veicināšanai.</p>	<p>2.3.2.1. Nodrošināta sistemātiska Latvijas dizaina uzņēmumu, dizaineru pārstāvēniecība valstiski nozīmīgās starptautiskās komerciālās mesēs un izstādēs (LIAA nacionālie stendi dizaina mesēs, dalība tirdzniecības misijās, kontaktbiržās u. c.).</p> <p>2.3.2.2. Dizaina kā produktu/pakalpojumu pievienotās vērtības kritērija ieviešana eksporta atbalsta programmu finansējuma saņemšanai.</p>	<p>2.3.2.1. 2017. gadā – vismaz 5 nacionālie stendi ar LIAA atbalstu. 2018. gadā – vismaz 5 nacionālie stendi ar LIAA atbalstu. 2017. gadā – vismaz 7 LIAA tirdzniecības misijas. 2018. gadā – vismaz 8 LIAA tirdzniecības misijas. 2020. gada dati tiks precizēti atbilstoši LIAA darbības programmai.</p>
	<p>2.3.3. Latvijas dizaina produktu izmantošanas veicināšana publiskajos iepirkumos.</p>	<p>2.3.3.1. Sadarbībā ar valsts pārvaldes un pašvaldību institūcijām Valsts administrācijas skolu regulāri informēt un izglītēt valsts pārvaldes un pašvaldību darbiniekus par dizaina komponentes integrēšanu publiskajos iepirkumos, konkursos (labās prakses piemēri) u. c.</p> <p>2.3.3.2. Publisko pakalpojumu ar dizaina pievienoto vērtību demonstrēšana plašākai sabiedrībai, lai veicinātu izpratni par ikviena indivīda tiesībām uz labu dizainu.</p>	<p>* Rezultatīvie rādītāji tiks precizēti atbilstoši iespējai tos apkopot.</p>
3. virziens. Dizaina nozares pārvaldības pilnveidošana			
<p>3.1. Latvijas dizaina institucionālās sistēmas izveide</p>	<p>3.1.1. Neatkarīgas organizācijas – dizaina inovāciju institūcijas (kontaktpunkts), kas nodrošina Latvijas dizaina politikas īstenošanu un koordinēšanu,</p>	<p>3.1.1.1. Līdz 2018. gadam radīti priekšnoteikumi dizaina inovāciju institūcijas (kontaktpunkta) darbības uzsākšanai (pilotprojekta aktivitātes un finansējums)</p>	<p>Līdz 2020. gadam ir izveidota un darbojas dizaina inovāciju institūcija (kontaktpunkts).</p>

	izveide un finansējuma avotu piesaistīšana.		
	3.1.2. Latvijas starpministriju dizaina koordinējošās padomes izveide nozaru plānošanas dokumentu, tostarp Latvijas dizaina stratēģijas, īstenošanas nodrošināšanai un citu programmu iniciēšanai un saskaņošanai jaunajā ES struktūrfondu plānošanas periodā (pirms 2020. gada)	3.1.2.1. Pirms nākamā ES struktūrfondu plānošanas perioda 2020. gadā ir izveidota un darbojas starpministriju koordinējoša padome dizaina jomā.	* Rezultatīvie rādītāji tiks precizēti atbilstoši starpministriju koordinējošās padomes darbības plānam.
	3.1.3. Publiskās un privātās partnerības sadarbības modeļa izveide, kas veicinātu dizaina pielietojumu sabiedrības labklājības paaugstināšanai.	3.1.3.1. Publiskā un privātā partnerībā realizētie projekti, kuru mērķis ir dizaina pielietojums sabiedrības labklājības paaugstināšanai.	* Rādītāji tiks precizēti atbilstoši apkopotajai informācijai par konkrētiem īstenotajiem projektiem.
3.2. Latvijas dizaina tiesiskā ietvara pilnveide	3.2.1. Tiesisko normatīvo aktu (vadlīniju u. c.) izstrāde un realizācija, sistēmas ietvara izveide, lai īstenotu Latvijas dizaina stratēģiju.	3.2.1.1. Līdz 2020. gadam – īstenoti vismaz 80 % no Latvijas dizaina stratēģijā noteiktajiem uzdevumiem.	2020. gadā – īstenoti vismaz 80 % no Latvijas dizaina stratēģijā noteiktajiem uzdevumiem. 2020. gadā – izstrādāts vismaz viens normatīvais akts dizaina jomā vai normatīvais akts, kura saturs ir saistīts ar dizaina integrāciju citās jomās.

	<p>3.2.2. Dizaina nozares profesiju standartu pilnveidošana un attiecīgās kvalifikācijas piešķiršanas sistēmas pilnveide.</p>	<p>3.2.2.1. Darbības programmas <i>Izaugsme un nodarbinātība</i> 8.5.2. specifiskā atbalsta mērķa <i>Nodrošināt profesionālās izglītības atbilstību Eiropas kvalifikācijas ietvarstruktūrai</i> ietvaros tiek veikta izglītības standartu pilnveide atbilstoši mūsdienu prasībām, mācību priekšmetu satura pilnveide (kvalifikācijas darbu standartu izstrāde u. c.) un dizaina nozares profesiju kartēšana.</p> <p>3.2.2.2. Panākt dizaina kā patstāvīgas izglītības tematiskās jomas iekļaušanu UNESCO izstrādātajā Starptautiskajā izglītības klasifikatorā (ISCED). http://ec.europa.eu/education/resources/international-standard-classification-education-fields_lv</p>	<p>*Rādītāji, kas saistīti ar dizaina nozares profesiju kartēšanu, tiks precizēti, uzsākot programmas īstenošanu. Sk. izmēģošanu informāciju http://likumi.lv/ta/id/281890-darbibas-programmas-izaugsme-un-nodarbinatiba-8-5-2-specifiska-atbalsta-merka-nodrosinat-profionalas-izglitibas-atbilstibu</p> <p>3.2.2.2. Līdz 2018. gadam KM sadarbībā ar partneriem iesniedz priekšlikumus IZM par grozījumiem ISCED.</p>
	<p>3.2.3. Intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzības pilnveidošana.</p>	<p>3.2.3.1. Intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzības jautājumu integrēšana un pilnveidošana dizaina studiju programmu saturā.</p>	<p>* Rezultatīvie rādītāji tiks precizēti atbilstoši iespējām tos apkopot.</p>
<p>3.3. Latvijas dizaina nozares pētniecības bāzes izveide</p>	<p>3.2.1. Ikgadējais statistikas datu apkopojums par dizaina nozari un regulāri pētījumi par dizaina ekonomisko vērtību uzņēmējdarbībā Latvijā.</p>	<p>3.2.1. 1. Dizaina jomu raksturojošu datu iekļaušana Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) oficiālās statistikas programmā (2017. gadā CSP Inovāciju apsekojuma rezultātu apkopojums un tā pieejamība; Uzņēmumu skaits (%), kuros veiktas aktivitātes, kas saistītas ar dizainu).</p>	<p>3.3.2. Līdz 2020. gadam – sadarbībā ar CSP panākt dizaina jomu raksturojošu datu iekļaušanu CSP oficiālās statistikas programmā.</p>

	3.2.2. Atbalsts Latvijas dizaina iekļaušanai Latvijas zinātnes sistēmā un starpnozaru akadēmisko un praktisko pētījumu veikšanai dizaina jomā.	3.2.2.1. KM Radošo industriju padomes darbība un iekļaušanās Inovāciju sistēmas pārvaldības modelī, kas veicina inovāciju attīstību valstī ciešā sasaistē ar dizainu.	* Rezultatīvie rādītāji tiks precizēti atbilstoši KM Radošo industriju padomes darbības programmai un konkrētām iniciatīvām Inovāciju sistēmas pārvaldības modelī.
	3.2.3. Dizaina tehnoloģiskās pārneses sistēmas izveidošana.	3.3.3.2. Sadarbībā ar esošajiem tehnoloģiju pārneses centriem/kontaktpunktiem nodrošināt dizaina zināšanu, metožu un tehnoloģiju (<i>know-how</i>) integrēšanu tradicionālo industriju produktos un pakalpojumos.	* Rādītāji tiks precizēti atbilstoši konkrētām iniciatīvām Inovāciju sistēmas pārvaldības modelī.

Papildu informācija pie 2.1.3. punkta

*Darbības programmas *Izaugsme un nodarbinātība* 1.2.2. specifiskā atbalsta mērķa *Veicināt inovāciju ieviešanu komersantos* 1.2.2.3. pasākuma **Atbalsts IKT un netehnoloģiskām apmācībām, kā arī apmācībām, lai sekmētu investoru piesaisti, īstenošanas noteikumi** (MK 14.06.2016. noteikumu Nr. 365 6. punktā minēts arī dizains) – atbalstīti 11 komersanti, 300 personas.

Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra, pamatojoties uz investoru pamatotu apmācību pieprasījumu, organizēs to komersantu apmācības, kuri izstrādā produktus vai tehnoloģijas kādā no viedās specializācijas stratēģijā noteiktajām specializācijas jomām vai nozares identificētā jaunā konkurētspējas nišā.

<http://www.cfla.gov.lv/userfiles/images/1223.png>

Darbības programmas *Izaugsme un nodarbinātība* 1.2.1. specifiskā atbalsta mērķa *Palielināt privātā sektora investīcijas P&A* 1.2.1.2. pasākuma **Atbalsts tehnoloģiju pārneses sistēmas pilnveidošanai** īstenošanas noteikumi – šobrīd ir spēkā MK 25.10.2016. noteikumi Nr. 692, projekts un tajā plānotās aktivitātes vēl tiek izstrādātas, sasniedzamie rādītāji – MK noteikumos.

STRATĒGIJAS ĪSTENOŠANAS UN NOVĒRTĒŠANAS KĀRTĪBA

Dizaina nozares stratēģijas īstenošana tiek apspriesta un vērtēta vismaz reizi gadā Latvijas Dizaina padomes sēdē.

Nepieciešamības gadījumā Kultūras ministrijas Kultūrpolitikas departamenta Radošo industriju nodaļa sagatavo grozījumus Latvijas dizaina stratēģijā.

Latvijas dizaina stratēģijas izstrādē piedalījās: Dita Danosa, Barbara Ābele, Andrejs Broks, Jānis Endziņš, Andra Irbīte, Dzintra Purviņa, Zanda Saulīte, Karine Kalniņa, Aldis Circenis, Ausma Viļumsone, Edgars Zvirgzdiņš, Andris Teikmanis, Inese Baranovska, Jānis Siliņš, Daina Vītoliņa, Inese Pētersone, Jānis Brants, Uģis Gailis, Ilona Platonova, Una Vanaga, Liene Kuplā, Anete Piņķe.

Izmantotie saīsinājumi

ĀM – Ārlietu ministrija
CSP – Centrālā statistikas pārvalde
DMDM – Dekoratīvās mākslas un dizaina muzejs
DSS – Daugavpils Saules skola
EK – Eiropas Komisija
EM – Ekonomikas ministrija
ES – Eiropas Savienība
FM – Finanšu ministrija
IZM – Izglītības un zinātnes ministrija
KM – Kultūras ministrija
LDS – Latvijas Dizaineru savienība
LDGB – Latvijas Dizaina gada balva
LDMV – Liepājas Dizaina un mākslas vidusskola
LIAA – Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra
LI – Latvijas Institūts
LMA – Latvijas Mākslas akadēmija
LNKC – Latvijas Nacionālais kultūras centrs
LNMM – Latvijas Nacionālais mākslas muzejs
LTRK – Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera
LU – Latvijas Universitāte
OECD – Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (*Organisation for Economic Co-operation and Development*)
PIKC – Profesionālās izglītības kompetences centrs
RDMV – Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola
RMDV – Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskola
RTU – Rīgas Tehniskā universitāte
UNESCO – Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācija
VARAM – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VAS – Valsts administrācijas skola
VISC – Valsts izglītības satura centrs
VKKF – Valsts Kultūrkapitāla fonds
VMV – Valmieras mākslas vidusskola

Pielikums

DIZAINA IZGLĪTĪBA

UNESCO izglītības jomu klasifikatorā *ISCED Fields of Education and Training 2013*¹⁷ dizaina izglītība tiek aplūkota, to uzskatot par daļu no mākslas izglītības. Latvijā situācija ir līdzīga – atbilstoši Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumiem par Latvijas izglītības klasifikāciju (Nr. 990, Rīgā 2008. gada 2. decembrī)¹⁸ izglītības programmas tematiskajā grupā dizains tiek īstenots izglītības tematiskajā jomā *Mākslas*. Vienīgais izņēmums ir Rīgas Tehniskā universitāte, kur dizains iegulst materiālu tehnoloģiju un inženierzinātnes izglītībā.

Dizaina studijas augstākās izglītības iestādēs

Augstākajā izglītībā dizaina studijas balstās gan uz mākslām, gan tehnoloģijām. Dizaina izglītības kopainā līdzās mākslai un tehnoloģijām iekļautas arī tādas ar dizainu saistītās nozares kā arhitektūra, vides zinības, radošās industrijas un menedžments, jo bez to līdzdalības dizaina izglītība nav uzskatāma par visaptverošu un pilnīgu.

Augstākās izglītības dizaina studiju programmas.

Ar dizaina jomu saistītās programmas

Latvijas Mākslas akadēmija

Dizaina nodaļa – akadēmiskā bakalaura un maģistra studiju programmas apakšnozarēs: *Funkcionālais dizains, Metāla dizains, Vides mākslas, Modes mākslas, Interjera dizains, Iepakojuma dizains*; doktora studiju programma *Mākslas zinātnes, dizaina un kultūras teorija*.

Rīgas Tehniskā universitāte

Materiālzinātnes un lietišķās ķīmijas fakultāte – profesionālā bakalaura un maģistra studiju programmas: *Materiālu tehnoloģija un dizains, Apģērbu un tekstila tehnoloģija*;

Arhitektūras un pilsētplānošanas fakultāte – akadēmiskās un profesionālās bakalaura, maģistra un doktora studiju programmas *Arhitektūra*.

Latvijas Universitāte

Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultāte – profesionālā bakalaura studijas apakšprogrammās *Grafikas dizainers, Interjera dizainers*.

Latvijas Kultūras akadēmija

Akadēmiskā maģistra studiju programma *Kultūras menedžments un radošās industrijas* un doktora studiju programma *Kultūras teorija*.

Banku augstskola

Profesionālā maģistra studiju programma *Uzņēmumu vadīšana radošajās industrijās*.

---

¹⁷ <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>

¹⁸ <http://likumi.lv/doc.php?id=184810>

Biznesa, mākslas un tehnoloģiju augstskola RISEBA

Arhitektūras un dizaina fakultāte – akadēmiskā bakalaura studiju programma *Arhitektūra* un profesionālā maģistra studiju programmu *Arhitektūra*.

Liepājas Universitāte

Humanitāro un mākslas zinātņu fakultāte – profesionālā bakalaura studiju programma *Dizains* šādos apakšvirzienos: *Datordizains*, *Produktu dizains*, *Interjera dizains*, *Fotomāksla*;

akadēmiskā maģistra studiju programma *Jauno mediju māksla* šādos apakšvirzienos: *Vizuālā māksla un interaktīvais dizains* un *Digitālo tīklu mediji un skaņas māksla*.

Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija

1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma *Vides dizains*, *Apģērbu dizains un tehnoloģija*;
profesionālā bakalaura studiju programma *Interjera dizains*;
profesionālā maģistra studiju programma *Dizains*.

Daugavpils Universitāte

Mūzikas un mākslu fakultāte – 2. līmeņa profesionālā bakalaura studiju programma *Dizains*.

Ekonomikas un kultūras augstskola

Profesionālā bakalaura studiju programma *Interjera dizains*.

Baltijas Starptautiskā akadēmija

1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma *Vides dizains* ar apakšvirzieniem *Interjera dizains* un *Vizuālā komunikācija*;
2. līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma *Datordizains*,
profesionālā maģistra studiju programma *Dizains*.

Latvijas Lauksaimniecības universitāte

Vides un būvzinātņu fakultāte –
profesionālā bakalaura studiju programma *Ainavu arhitektūra un plānošana*,
akadēmiskā maģistra studiju programma *Ainavu arhitektūra*,
doktora studiju programma *Ainavu arhitektūra*.

Latvijas Kultūras akadēmijas Kultūra koledža

1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas:
Dizaina menedžments, *Modes menedžments*, *Skatuves dizains*, *Gaismas dizains*.

Rīgas Celtniecības koledža

Arhitektūras fakultāte – 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma *Arhitektūra*;

1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma *Restaurācija*.

Rīgas Tehniskā koledža – 1. līmeņa augstākās profesionālās izglītības programma *Informācijas tehnoloģijas*.

Profesionālā vidējā dizaina izglītība

Profesionālās vidējās kultūrizglītības iestādes Latvijā darbojas Kultūras ministrijas un Izglītības un zinātnes ministrijas, kā arī pašvaldību pārraudzībā. Kultūrizglītības nozares politiku veido Kultūras ministrija, savukārt tās īstenošanu koordinē un vada [Latvijas Nacionālais kultūras centrs](#).

Latvijā kopumā vidējo profesionālo mākslas un dizaina izglītību var iegūt 20 profesionālās vidējās izglītības iestādēs (sk. tabulu), kā arī 2016./2017. mācību gadā darbojās 99 profesionālās ievirzes mākslas skolas.

Profesionālās vidējās izglītības iestādes, kurās tiek īstenota dizaina izglītības programmas

PIKC Nacionālā Mākslu vidusskola	www.nmv.lv	valsts/KM
PIKC Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola	www.rdmv.lv	valsts/KM
PIKC Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola	www.ldmv.edu.lv	valsts/KM
Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskola	www.rmdv.lv	valsts/KM
Valmieras Mākslas vidusskola	www.vmv.lv	pašvaldības
Daugavpils Dizaina un mākslas vidusskola <i>Saules skola</i>	www.saules.lv	pašvaldības
PIKC Rīgas Mākslas un mediju tehnikums	www.rav.lv	valsts/IZM
PIKC VSIA Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums	www.rprv.lv	valsts/IZM
PIKC Ogres tehnikums	www.ovt.lv	valsts/IZM
PIKC Rēzeknes tehnikums	www.rezeknestehnikums.lv	valsts/IZM

PIKC Daugavpils Būvniecības tehniskums	www.dbt.lv	valsts/IZM
Jēkabpils Agrobiznesa koledža	www.jak.lv	pašvaldības
Profesionālā vidusskola <i>Victoria</i>	www.victoria.riseba.lv	privāta
Rīgas Dizaina skola	www.riga-design-school.lv	privāta
Rīgas Stila un modes profesionālā vidusskola	www.rsm-skola.lv	valsts/IZM
Latvijas Tālmācības profesionālais centrs	www.ltpc.lv	privāta
Mālpils Profesionālā vidusskola	www.malpilsskola.lv	pašvaldības
Profesionālās izglītības iestāde <i>Webskola</i>	www.webskola.lv	privāta
Cēsu Profesionālā vidusskola	www.cpv.lv	pašvaldības
Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums	www.kuldigastehnikums.lv	valsts/IZM

PIKC – Profesionālās izglītības kompetences centrs